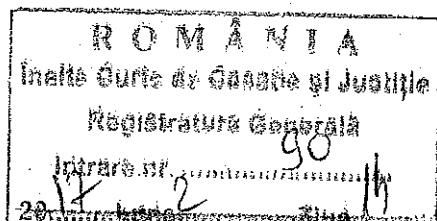

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL

Iași, Str. Elena Doamna, nr. 1A, cod poșt
telefon 0232-235033, 0332-403827, fax 0232-254
e-mail ca-iasi@just.ro, operator de date cu caracte

Nr. 105/A/09.02.2017

Către,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În temeiul dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, coroborat cu dispozițiile art. 21 alin. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 1375/17.12.2015 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, Colegiul de conducere al Curții de Apel Iași formulează prezentul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

prin care solicită Înaltei Curții de Casație și Justiție să se pronunțe asupra unei probleme de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și care vizează interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 179 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu art. 114 și art. 116 din Legea nr. 263/2010.

Problema de drept care a generat practica neunitară vizează interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 179 din Legea nr. 263/2010, coroborat cu art. 114 și art. 116 din Legea nr. 263/2010, în sensul în care analiza legalității și temeiniciei deciziei de recuperare debit este condiționată sau nu de suspendarea/sistarea (anterior/concomitent) a pensiei prin decizie de către casa de pensii.

Astfel, ceea ce se urmărește prin promovarea prezentului recurs în interesul legii este a se stabili dacă, în aplicarea art. 179 din Legea nr. 263/2010, decizia casei teritoriale de pensii pentru recuperarea sumelor încasate necuvenit de către pensionar este condiționată, sub aspectul legalității, de respectarea procedurii legale instituite prin dispozițiile art. 116 din Legea nr. 263/2010 referitoare la emiterea unei decizii având ca obiect tocmai încetarea/suspendare/modificarea drepturilor de pensie, pentru situațiile reglementate de art. 114 din Legea nr. 263/2010, stabilite deja cu caracter definitiv sau dacă, în aplicarea art. 179 din Legea nr. 263/2010, procedura de recuperare este independentă de orice altă procedură referitoare la decizia inițială de pensie aflată în plată și definitivă, caracterul necuvenit al drepturilor încasate de pensionar raportându-se exclusiv la prevederile normative în vigoare încălcate.

Dispoziții legale a căror interpretare a generat practică neunitară

- Art. 114 din Legea nr. 263/2010

„(1) În sistemul public de pensii, plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care a intervenit una dintre următoarele cauze:

a) pensionarul și-a stabilit domiciliul pe teritoriul altui stat, cu care România a încheiat convenție de reciprocitate în domeniul asigurărilor sociale, dacă, potrivit prevederilor acesteia, pensia se plătește de către celălalt stat;

b) pensionarul, beneficiar al unei pensii anticipate sau al unei pensii anticipate parțiale, se regăsește în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) pct. I, II sau IV, cu excepția consilierilor locali sau județeni;

c) pensionarul de invaliditate sau pensionarul urmaș prevăzut la art. 84 lit. c) ori cel prevăzut la art. 86 alin. (1) nu se prezintă la revizuirea medicală obligatorie sau la convocarea Institutului Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă, a centrelor regionale de expertiză medicală a capacității de muncă sau a comisiilor centrale de expertiză medico-militară ale Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului Român de Informații;

d) pensionarul de invaliditate nu mai urmează programele recuperatorii, întocmite de medicul expert al asigurărilor sociale, prevăzute la art. 81 alin. (1);

e) pensionarul de invaliditate, încadrat în gradul I sau II, se regăsește în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) pct. I, II sau IV, cu excepția consilierilor locali sau județeni;

f) pensionarul de invaliditate, încadrat în gradul III, se regăsește în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin. (1) pct. I sau II, depășind jumătate din programul normal de lucru al locului de muncă respectiv;

g) pensionarul urmaș, prevăzut la art. 84 lit. a), a împlinit vârsta de 16 ani și nu face dovada continuării studiilor;

h) soțul supraviețuitor, beneficiar al unei pensii de urmaș, realizează venituri brute lunare pentru care, potrivit legii, asigurarea este obligatorie, dacă acestea sunt mai mari de 35% din câștigul salarial mediu brut prevăzut la art. 33 alin. (5);

i) soțul supraviețuitor, beneficiar al unei pensii de urmaș, s-a recăsătorit;

j) soțul supraviețuitor, beneficiar al unei pensii din sistemul public de pensii, optează pentru o altă pensie, potrivit legii, din același sistem, sau dintr-un alt sistem de asigurări sociale, neintegrat sistemului public de pensii;

k) pensionarul nu mai îndeplinește condițiile prevăzute de lege, referitoare la cumulul pensiei cu salariul.”

- Art. 116 din Legea nr. 263/2010

„Încetarea, suspendarea sau reluarea plății pensiei, precum și orice modificare a drepturilor de pensie se fac prin decizie emisă de casele teritoriale de pensii, respectiv de casele de pensii sectoriale, în condițiile respectării regimului juridic al deciziei de înscriere la pensie.”

- Art. 179 din Legea nr. 263/2010

„(1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale se recuperează de la beneficiari în termenul general de prescripție de 3 ani.

(2) În cazul prestațiilor de asigurări sociale, altele decât pensiile, recuperarea sumelor prevăzute la alin. (1) se efectuează de către angajator sau, după caz, de instituția care efectuează plata drepturilor de asigurări sociale.

(3) CNPP, prin casele teritoriale de pensii, precum și casele de pensii sectoriale recuperează sumele plătite necuvenit de la plătitorii prevăzuți la alin. (2).

(4) Sumele plătite necuvenit prin intermediul caselor teritoriale de pensii și al caselor de pensii sectoriale se recuperează de la beneficiari în baza deciziei casei respective, care constituie titlu executoriu.”

Orientări jurisprudențiale:

1. **Într-o opinie**, verificarea jurisdicțională a deciziei de recuperare debit este condiționată de emiterea deciziei de suspendare/sistare a pensiei.

2. **Într-o altă opinie**, verificarea jurisdicțională a deciziei de recuperare debit **nu** este condiționată de emiterea deciziei de suspendare/sistare a pensiei.

Motivele reținute de către completele de judecată în sprijinul fiecărei soluții:

1. **În argumentarea primei opinii**, s-a reținut că, în ipoteza în care pensionarul anticipat parțial/de invaliditate, încadrat în gradul I sau II se regăsește în una dintre situațiile prevăzute la art. 6 alin.1 pct. I, II sau IV sancțiunea legală prevăzută este *suspendarea plății pensiei*, ce urmează regulile procedurale prevăzute de art. 116 din Legea nr. 263/2010, cu modificări ulterioare.

În lipsa unei decizii emisă de Casa teritorială de Pensii de suspendare/modificare a drepturilor de pensie stabilite prin decizie definitivă, drepturile bănești au drept cauză juridică a plății tocmai decizia de pensionare inițială și nu pot fi calificate ca "sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale", în sensul art.179 alin.1 din Legea nr. 263/2010.

Dificultățile practice de aplicare a textului legal de către casele de pensii nu pot face inaplicabil un text legal în vigoare, iar încălcarea de către pensionar a obligației de a anunța intervenirea uneia din situațiile prevăzute de art. 114 nu poate valora juridic cauza de exonerare a Casei de Pensii de obligația de emitere a deciziei de suspendare, potrivit art.114 și art.116 din Legea nr. 263/2010.

Dispozițiile art. 118 din Legea nr. 263/2010 nu sunt aplicabile, nici în forma de interpretare *per a contrario*, atât interdicția impusă pensionarului de invaliditate de gradul I și II, cât și sancțiunea legală fiind reglementate printr-un text expres - art.114 din Legea nr. 263/2010. Nu se pune problema exonerării pensionarului de invaliditate/anticipat parțial de obligația de restituire, în sarcina casei de pensii subzistând obligația de a respecta procedurile legale, aceasta putând în termenul de prescripție de 3 ani să opereze orice modificare/suspendare a drepturilor de pensie cu recuperarea sumelor stabilite astfel, ca fiind încasate necuvenit.

Ca atare, emiterea deciziei de debit în lipsa deciziei de suspendare/sistare a pensiei este lipsită de bază legală.

1. Curtea de Apel Iași:

- decizia civilă nr.37/12.01.2016 (dosar nr.954/89/2015)
- decizia civilă nr.800/31.10.2016 (dosar nr.3096/99/2015)
- decizia civilă nr.2202/08.12.2015 (dosar nr.636/89/2015)

2. **Curtea de Apel Timișoara** - prin decizia civilă nr. 66/12.03.2014 (dosar nr. 1143/115/2013) și decizia civilă nr. 601/11.06.2014 (dosar nr. 8380/30/2013), alături de alte motive de nelegalitate și netemeinicie ale deciziei, a reținut și că nu au fost respectate dispozițiile art. 116 din Legea nr. 263/2010, deoarece casa teritorială de pensii nu a emis și nu a comunicat beneficiarului pensiei o decizie de suspendare a pensiei pe care acesta să o poată contesta conform art. 149 și următoarele din Legea nr. 263/2010.

2. **În cea de-a doua orientare jurisprudențială**, deciziile de recuperare debit au fost analizate în fond, nici părțile și nici instanța nu au invocat faptul că nu se putea emite decizia de imputare a sumelor încasate necuvenit în lipsa emiterii anterior a unei decizii de suspendare/încetare a plății pensiei în cazurile prevăzute de art. 114 din Legea nr. 263/2010.

În această orientare jurisprudențială, recuperarea sumelor încasate cu titlu de drepturi de asigurări sociale în perioada în care a fost încălcată interdicția de cumul nu poate fi condiționată de o suspendare retroactivă a plății acestora, aceste venituri fiind necuvenite în sensul art. 179 din lege, iar recuperarea lor poate fi realizată fără emiterea unei decizii anterioare de suspendare, în termenul general de prescripție).

1. Curtea de Apel Iași:

- decizia civilă nr. 1171/11.09.2013 (dosar nr. 4717/99/2012)
- decizia civilă nr. 315/20.04.2015 (dosar nr. 569/89/2014)
- decizia civilă nr. 1632/07.10.2015 (dosar nr. 343/89/2015)
- decizia civilă nr. 315/20.04.2015 (dosar nr. 569/89/2014)
- decizia civilă nr. 695/08.12.2014 (dosar nr. 299/89/2014)

2. Curtea de Apel Constanța:

- decizia civilă nr. 79/AS/23.02.2016 (dosar nr. 996/88/2015)
- decizia civilă nr. 542/AS/25.10.2016 (dosar nr. 2259/118/2016)
- decizia civilă nr. 30/AS/28.01.2015 (dosar nr. 9726/118/2013)
- decizia civilă nr. 1/AS/14.01.2014 (dosar nr. 4782/118/2013)

3. Curtea de Apel Galați:

- decizia civilă nr. 587/27.09.2016 (dosar nr. 2655/113/2015)

4. Curtea de Apel Suceava:

- sentința nr. 443 din 4.04.2016 a Tribunalului Suceava - Secția I civilă, definitivă prin decizia nr. 818 din 11.10.2016 a Curții de Apel Suceava - Secția I civilă (dosar nr. 444/86/2016);
- sentința nr. 186 din 24.02.2016 a Tribunalului Botoșani - Secția I civilă, definitivă prin decizia nr. 797 din 29.09.2016 a Curții de Apel Suceava - Secția I civilă (dosar nr. 52/40/2016);
- sentința nr. 387 din 11.04.2016 a Tribunalului Botoșani - Secția I civilă, definitivă prin decizia nr. 697 din 14.09.2016 a Curții de Apel Suceava - Secția I civilă (dosar nr. 250/40/2016);
- sentința nr. 469 din 5.05.2016 a Tribunalului Botoșani - Secția I civilă (dosar nr. 350/40/2016), care nu este definitivă, împotriva acesteia fiind declarat apel, cu termen de judecată la Curtea de Apel Suceava la data de 8.12.2016;
- sentința nr. 528 din 25.05.2016 a Tribunalului Botoșani - Secția I civilă (dosar nr. 91/40/2016), care nu este definitivă, împotriva acesteia fiind declarat apel, dosarul fiind la Curtea de Apel Suceava în procedura prealabilă primului termen de judecată.

5. Curtea de Apel Pitești:

- sentința civilă nr. 2743/21.12.2015 pronunțată de Tribunalul Argeș în dosarul nr. 3450/109/2015 - sentința civilă nr. 10404/18.11.2013 pronunțată de Tribunalul Argeș în dosarul nr. 2333/109/2013

6. Curtea de Apel Brașov:

- sentința civilă nr. 210/26.03.2015 pronunțată de Tribunalul Covasna în dosarul nr. 568/119/2014
- sentința civilă nr. 259/10.03.2016 pronunțată de Tribunalul Covasna în dosarul nr. 1468/119/2015.

Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Târgu Mureș și Curtea de Apel Ploiești, Curtea de Apel București și Curtea de Apel Oradea nu au identificat jurisprudență în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

Opinia majoritară exprimată de către judecătorii *Curții de Apel București* este în sensul că analiza legalității și temeiniciei deciziei de recuperare debit nu este condiționată de suspendarea/sistarea (anterior/concomitent) a pensiei prin decizie de către casa de pensii.

Aceeași opinie este exprimată și de către judecătorii Tribunalului Bihor – Secția I civilă.

În susținerea cererii, atașăm hotărârile judecătorești mai sus indicate care relevă soluțiile diferite adoptate în privința aceluiași probleme de drept.

În materie, Curtea Constituțională a reținut, prin decizia 727/2011, publicată în Monitorul Oficial nr. 562 din 08.08.2011, că „Existența sau inexistența unor greșeli la calcularea sau la plata pensiei, precum și mărimea debitului creat ca urmare a acestora constituie probleme de fapt a căror stabilire intră în competența exclusivă a instanței judecătorești și asupra cărora, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională nu se poate pronunța.”

În materie similară, Curtea Constituțională a reținut prin Decizia nr. 439/2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 107 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 597/07.08.2015 că „față de criticile formulate de autorul excepției, Curtea reține că dispozițiile de lege criticate prevăd posibilitatea revizuirii pensiei, din oficiu, de către casele teritoriale sau sectoriale de pensii ori la cererea pensionarului, în situația în care se constată o diferență între cuantumul stabilit al pensiei și ceea ce s-ar cuveni potrivit dispozițiilor legale. De asemenea, se prevede posibilitatea de a acorda ori de a recupera sumele care reprezintă diferențe între cuantumul stabilit al pensiei și cel legal cuvenit. Astfel, revizuirea apare ca o modalitate de punere de acord a cuantumului pensiei cu dispozițiile legale în vigoare la momentul stabilirii pensiei. Prin urmare, nu se poate vorbi despre afectarea retroactivă a unui "drept câștigat", de vreme ce, așa cum preciza Curtea Constituțională prin Decizia nr. 874 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, de acest atribut se bucură doar "cuantumul pensiei stabilit potrivit principiului contributivității", și nu cuantumul pensiei aflate în plată, stabilit însă cu încălcarea dispozițiilor legale. Din contră, privită din această perspectivă, obligația restituirii sumelor încasate necuvenit este, mai degrabă, o expresie particularizată în materia asigurărilor sociale a instituției îmbogățirii fără justă cauză, prevăzută de art. 1.345 din Codul civil.”

Având în vedere aspectele sus-arătate, vă solicităm să constatați că problema de drept ce formează obiectul sesizării a fost soluționată diferit în practica instanțelor judecătorești și să pronunțați o decizie obligatorie prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 179 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu art. 114 și art. 116 din Legea nr. 263/2010.

PREȘEDINTELE COLEGIULUI DE CONDUCERE

Judecător Cristina TRUȚESCU,

PREȘEDINTELE CURȚII DE APEL IAȘI

Întocmit,
Grefier r.u. O.A.